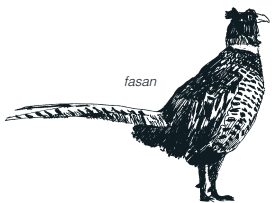

VELKOMMEN PÅ SPORET VED SKARRILDHUS

Den afmærkede rute er knap 4 km. Numrene på kortet henviser til nedenstående beskrivelser. God tur!

1 SKOVEN VED SKARRILDHUS

Skarrildhus/Clasonsborgs samlede tilliggende på 486 ha er en smuk blanding af enge, hedearaler, plantager og nyplantet skov. Den meget varierede bevoksning giver et rigt fugle- og dyreliv. Kombinationen af tæt og spredt beplantning, hedeland og vådområder giver fine levevilkår for flora og fauna. Og samtidig giver kombinationen gode muligheder for oplevelser i den smukke natur. Skarrildhus/Clasonsborgs jorde drives som en skovejendom, der skal give udbytte på både kort og lang sigt. Fiskeriet i åen er lejet ud. Uden disse lejeindtægter ville den daglige drift give stort underskud.

Det skal understreges, at den tilplantning, der finder sted i dag, skal klares ud fra den daglige drift. Og de træer, vi planter i dag vil først være tjenlige til brug om to-tre generationer.

2 TILPLANTNING

Efter tabet af Sønderjylland i 1864 startede en folkebevægelse for opdyrkning af den jyske hede med initiativtageren Dalgas' motto: "Hvad udad tabtes skal indad vindes". Nøgleordene var: engvanding, mergling, læbælter, dræning, plantager.

I begyndelsen blev der plantet nåletræer med bjergfyr som første generation. De seneste årtier har dog vist, at også løvtræer klarer sig ganske godt i den sure og magre hedeland. Det giver en mere varieret plantage, hvor træerne løbende skiftes ud gennem skovning.

3 BISTADER

Bistaderne ved sporet er opstabilingsstader. Der produceres en kraftig smagende honning af engens og skovens blomster og pollen.

4 HEDELANDET

Sporet følger kanten af et lille lyngklædet hedeområde.

Grunden under heden opstod som sandede smeltevandsflader under sidste istid. En gang var hederne bevokset med skov. Men rydning til produktion af bl.a. trækul og efterfølgende hård afgræsning betød, at hedelyng og revling kunne etablere sig i den næringsfattige jord. Hedelyngen bliver kun ca. 25 år gammel, så hvis den ikke bliver klippet eller afbrændt, vil den blive kvalt af revling og bølget bunke.

5 AFGRÆSNING

Engene er opstået ved lang tids høslæt og afgræsning. Ådalens enge var tidligere af afgørende betydning for landbruget. Åvandet overskyldede de lavtliggende arealer og gav næring til frodige græsgange og vinterfoder i form af hø til gårdenes kreaturer, får og heste.

Ved åen er der vådområder, som har stor betydning for fugle, padder og sommerfugle. Og uden afgræsning vil engene på få år vokse til med fyr, gyvel og tjørn samt andre træer og buske. Afgræsning er derfor i dag i høj grad også naturpleje.

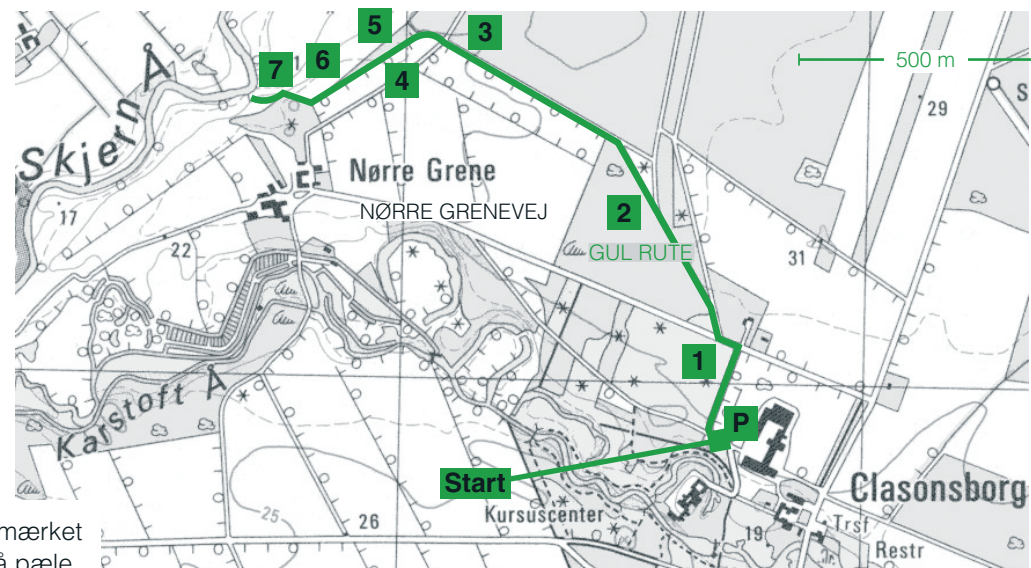
6 SKJERN Å

Her fra kanten af dalen er det meget tydeligt, at åen er aldeles ureguleret. Den slynger sig i den brede ådal med

bugtninger, som hele tiden er under forandring. Åens vand graver sand af skrænten i ydersiden af slyngnet for så ved næste slyng at aflejre materialet på indersiden. Årtiers erosion og genopbygning kan tydeligt ses i engen. Der er afsnørede åslyngninger, og der er øer, som dannes og forsvinder. Skjern Å er Danmarks mest vandrige vandløb. Den udspringer i Tinnets Krat ved Tørring, få hundrede meter vest for Gudenåens udspring i samme krat. Skjern Å har udløb i Ringkøbing Fjord.

7 MYREMALM

I brinken ved Skjern Å er der slagter fra middelalderens udvinding af jern. Igennem mange hundrede år har indbyggerne i Vestjylland udvundet jern af den faste myremalm, som ligger i faste bænke i et spadestiks dybde. Myremalm er dannet efter istiden ved forvitring af moræneaflejringerne jernholdige mineraler. Myremalm blev brugt som bygningsmateriale i mange kirker og huse. I malmen er der 35-45 vægtprocent jern.

Se efter den gule folderkasse – her starter sporet

Ruten er på sporet afmærket med gule trekkanter på pæle

LANDBRUGET OMKRING SKARRILDHUS

Skarrildhus/Clasonsborgs skove og heder er omgivet af naboernes intensivt drevne marker. De hører til landbrug med specialiserede produktioner med kvæg eller svin og et tilhørende markbrug. Typiske afgrøder på egnens marker er byg, hvede, kartofler, græs til afgræsning og ensilage. Byg bruges til dyrefoder og ølfremstilling, hvede bruges til dyrefoder og hvedemel. Kartofler bruges til mange forskellige ting, f.eks. chips, kartoffelmel og kartoffelstivelse.

Egnens kvægbrugere har i sommerhalvåret kreaturer på græs på eng- og overdrevarsarealer. På markerne kan man se eller finde spor efter de rådyr og krondyr, som også holder til i området.

FUGLELIVET I OMRÅDET

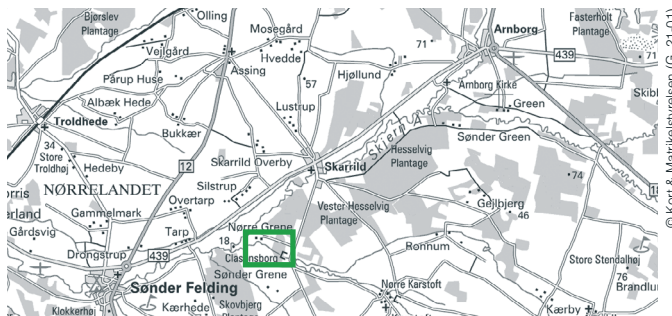
I skoven kan man høre og se mange forskellige fugle: solsort, sangdrossel, dompap, musvit, blåmejsje, sumpmejsje, bogfinke, grønirisk, gærdesmutte, fuglekonge, gransanger, løvsanger, havesanger, skovdue, skovskade og stor flagspætte.

På de åbne strækninger kan man møde gulspurv, hvid vipstjært, sanglærke, landsvale, vibe og skovpiber. Der ses jævnligt overflyvende fiskehejrer og musvåger.

KORTSIGNATURER - RUTEKORT

	Levende hegn		
	Skrænt		Jorddige
	Jernbane		Sti
	Vej		Markvej
	Gul rute		

4 Henvi sning til forklaring

Sporet ved Skarrildhus ligger ca. 6 km nordøst for Sdr. Fjelding og syd for landsbyen Skarrild. Den grønne firkant viser udsnit svarende til rutekortet på indersiderne. GPS-kordinater til startpunktet: 55.95186°, 8.88179°.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Du er gæst på lodsejernes private ejendom, og de har åbnet sporet for færdsel til fods.

Sporet kan delvis være trampestier, og derfor kan årstiden og planternes vækst påvirke passagen. For dyrelivets skyld er det vigtigt, at du holder hunden i snor.

FOR MERE INFORMATION

Kontakt Skarrildhus, telefon 9719 62 33, skarrildhus@dlf.org, www.sinatur.dk.

Skarrildhus er en gammel spinde- og klædefabrik fra uldindustriens guldalder, der også producerede pap og papir frem til 1912. Oprindeligt hed ejendommen Clasonsborg. I dag er Skarrildhus som hotel- og conferencecenter.

Projekt „Spor i Landskabet“ åbner markerede spor i hele landet.

Projektet har følgende samarbejdspartnere:
Danmarks Naturfredningsforening · Dansk Skovforening
Friluftsrådet · Kommunernes Landsforening · Landbrugsraadet
Landdistrikternes Fællesråd · Skov- og Naturstyrelsen
Støttet med tilskud fra tips- og lottomidler til friluftslivet

Tekst: Leif Nielsen og Niels Nørskov Stidsen
Opdateret af Erik Poulsen, Åbent Landbrug, maj 2008.

Tegninger: Michael Petersen

Yderligere oplysninger om „Spor i Landskabet“ fås hos:
Landbrugsraadet, Axeltorv 3, 1609 København V
Telefon 33 39 40 00 · Fax 33 39 41 61

WWW.SPOR.DK

Sporet ved Skarrildhus

